

Ideile socialiste au pătruns în Principatele Române prin intermediul tinerilor care își făceau studiile în străinătate, transferul de idei făcându-se mai ales pe filiera franceză, datorită predilecției pentru cultura franceză. Mai ales după revoluția de la 1848, ideile socialiste au fost propagate prin intermediul presei muncitorești și socialiste, reprezentate de Telegraful român (1865), Analele tipografice (1869), Uvrierul și Lucrătorul român (1872). În jurul acestor publicații s-au format cercuri socialiste, în cadrul cărora s-au afirmat personalități ca Titus Dunca, Zamfir Arbore, frații Ioan și Gheorghe Nădejde. Un aflux important l-a avut venirea în țară a unui grup de emigranți ruși și basarabeni, cunoscuți sub numele de narodnici, prizonieri de autoritățile țariste, între care se remarcă Constantin Dobrogeanu-Gherea, Nicolae Zubcu-Codreanu și dr. N. Russel. Ei au adus o infuzie nouă de idei socialiste de tip anarhist, dominante în Rusia, dar și de tip german, prin intermediul mai multor reviste, între care s-a remarcat Contemporanul (1881). În paginile acestuia au publicat articole socialiști de marcă - Vasile Conta, Dobrogeanu-Gherea, Vasile G. Mortun, Theodor Sperantia, Sofia Nădejde, Anton Bacalbașa, Constantin Mille, Vasile Lates, s.a. Ei au dat o orientare modernă mișcării socialiste românești, prin sprijinirea implicării în lupta politică legală. Această orientare s-a concretizat prin apariția, în 1886, a studiului lui Gherea, Ce vor socialiștii români? Expunerea socialismului științific și Programul socialist, o analiză a societății românești care susținea formarea unui partid socialist românesc și o serie de revendicări democratice de perspectivă (votul universal, libertatea presei, egalitatea femeilor cu bărbații).

La 31 martie 1893 a fost fondat Partidul Social - Democrat al Muncitorilor din România (PSDMR). Din conducere făceau parte Ioan Nădejde, Vasile G. Mortun, Constantin Dobrogeanu-Gherea, Ioan C. Frimu, Mihail Gheorghiu-Bujor, Christian Racovski, Dimitrie Marinescu, Gheorghe Cristescu și Ilie Moscovici. Programul adoptat, inspirat din scrierile lui Gherea și de programul de la Erfurt al social-democraților germani, definea rolul PSDMR ca reprezentant al proletariatului român. Principalele direcții de acțiune ale partidului erau instituirea votului universal, adoptarea unei legislații a muncii și

reforma radicală a sistemului agrar în favoarea țăranimii, organizarea învățământului gratuit obligatoriu, garantarea dreptului la întrunire, instituirea impozitului progresiv pe venit, descentralizarea și autonomia comunală. Partidul a adoptat o poziție moderată, în sensul acceptării cadrului constituțional existent, sub influența tripletei aflată la conducerea efectivă: Gherea – Nădejde - Mortun.

În 1899 partidul s-a destrămat, iar cluburile muncitorești au fost desființate cu excepția clubului de la București, în cadrul căruia au continuat să activeze personalități ca I. C. Frimu, C. Z. Buzdugan și Christian Racovski.

La 31 ianuarie 1910 a fost înființat Partidul Social Democrat Român (PSDR), condus de I.C. Frimu, Mihai Gh. Bujor, Christian Racovski, Dimitrie Marinescu și Constantin Vasilescu. Un rol important continuă să îl joace Dobrogeanu-Gherea, a cărui lucrare, Neoiobagia a avut o influență importantă asupra orientării partidului. Legăturile cu alte partide social-democrate au fost întărite prin participarea la Congreșele Internaționalei a II-a de la Basel (1912) și Copenhaga (1913), unde au fost adoptate rezoluții pacifiste.